

Suomen Lähetysseuran eläkeläisten päivät 2023

Raamattutunti Päiväkummussa 30.8.2023, Maija Mäkelä

MUUTOKSESSA ELÄMINEN:

Elimme ja työskentelimme viisitoista vuotta Thaimaassa, jossa liioittelematta jokainen työpäivä oli erilainen. Uuden työn aloittaminen uudessa ympäristössä uudessa maassa uusien ihmisten parissa oli haastavaa. Yksitoikkoista se ei ollut. Ei koskaan. Jo siirtyminen paikasta KOO-KAI paikkaan KHOO-KHAI (thaimaalaisten aakkosten alkukirjaimet) vaati joka kerran oman annoksen kärsivällisyyttä ja mielikuvitusta. Mikään ei ollut niin varmaa kuin muutos. Oma henkinen elastisuus oli jälkeensä mietittynä yllättävänkin suurta. Välillä jouta kyllä venytettiin liikaa ja sen kimmoisuus väheni. Palautuminen oli hankalaa. Joskus, myönnettäköön, jousi pimahti poikki. Onneksi oli varajousia.

Jotkut raamatunlauseet tulivat noina viitenätoista vuotena tärkeiksi, tämäkin: ”Kaikille, jotka ottivat hänet vastaan, hän antoi voiman tulla Jumalan lapsiksi.”

Lähetystyöntekijä kyllä pian oppi sen, että jos Jumala ei toimisi, ei työllä olisi mitään hyötyä, pelkkää punnertamista vain. Saimme nähdä sen ihmeen, kun uskossa ja toivossa työn tulokseksi toivottuun Thaimaan luterilaiseen kirkkoon kastettiin sen ensimmäinen jäsen. Jotain muuttui myös meidän elämässämme. Hei, se toimii!!! Jumala kutsuu ihmisiä ihan oikeasti!!! Luulen, että varsinainen ensimmäinen muuttuja olikin se lähetystyöntekijä.

Kirjoittelin aikoinani blogia, jonka ensimmäinen nimi oli Lähtölaskenta. Kerroin työvuosistamme Thaimaassa ja kotimaantyoössä Suomessa kotiin paluumme jälkeen. Tunnistelin ja tunnustelin tuntojani työelämän loppuvuosina. Luulin sen riittävän lähdön käsittelyyn. Toisin kävi. Eläkkeelle siirryttyäni jatkoinkin blogia vaihtamalla sen nimeksi Lähtölaskennan jälkeen. Paluun kysymykset ja kokemukset tarvitsivat vielä pohdintaa. Luulen, että täällä moni tunnistaa tämän vaiheen.

Lähetystyöntekijän on varmaan helpompaa käyttää sanaa muutos kuin monen muun. Vanhat opit ja käytännöt eivät vain soveltuneet kohdemaissa. Kun vieraassa maassa usein vielä työtoveritkin tulivat useista maista, haastetta riitti.

Omat raamatuntulkinnatkin tulivat haastetuiksi. Vierasmaalainen saattoi jopa löytää paremman selityksen omalta taustaltaan kuin se meidän entisemme.

Välillä aina kirjoittelin pikkurunoja, hajatelmiä. Tuo sana sopeutui niihin hyvin. Tässä yksi niistä:

Elämä

Muuttumisleikki

Vauvasta vanhukseksi

Myöhemmin kirjoittelu siirtyi omaan blogiin. Sitä kirjoitin kymmenisen vuotta. Yhden päivän kirjoitus:

Muutosvastarintaa

Koti-ikävä – minne?

Ikävä – ketä?

Maasta toiseen ja takaisin. Sekavat tunteet. Muutosvastarintaa. Kulttuurishokkia. Sitähän se oli.

"Onko tässä maassa ollenkaan mahdollista olla onnellinen? Iloitsenko koskaan enää täällä? Löytyykö enää koskaan mielekästä hommaa? Kuinka monta kertaa ihminen jaksaa aloittaa alusta? Kauhistuttaa oma rajallisuus. Ei käynnisty. Uusi asunto, uudet huonekalut, uusi apulainen, uusi työ, uudet ihmissuhteet, uudet luokkatoverit.

Kannattaako alkaa purkaa kirjoja? Kannattaako yrittää laittaa kotia? Saako tästä asunnosta koskaan kotia? Jaksanko? Ostaako taas uusia tavaroita? Onko sydän kiinni tavaroissa? Onko perusturvallisuus tavaroissa? Lähdenkö käyntiin? Hulluja ovat lähetysaarnajat."

Kirjoitettu Thaimaassa elokuussa 1988, jolloin siirryimme sinne kolmannelle työkaudelle. Sekään muutto ei siis sanonut todempaa. Siitä se sitten vain aina lähti käyntiin. Kumma juttu.

Uskon, että jo Lähetyskurssille hakiessamme ymmärsimme hakevamme muutosta elämään. En jälkeenpäinkään rohkene epäillä lähetyskurssilaisten motiiveja, en edes omaani. Sen verran realismia oli, että tiesi ryhtyvänsä melkoiseen prosessiin. Joitain hyviä ystäviä oli jo aikaisemminkin lähtenyt. Sellaisia realisteja, jalat maassa olevia. Vähän olimme joskus kyllä myös hihhuleitakin, omalla tavallamme, laidasta laitaan.

Riippumatta siitä, millaisissa kristillisissä piireissä olimme liikkuneet, tiesimme kukin omalla kohdallamme ja omalla tavallamme, että uskossa oli jotain erityistä turvanantajaa ja samalla liikkeelle panevaa. Olen kyllä kokenut, että olla möllöttäminenkin on ollut välillä ihan luvallista.

Tekisi mieli uudelleenotsikoida tämä raamattutunti juuri tälle joukolle tietyillä erityisillä sanapareilla:

Raamattu mukana muutoksissa/Raamattu mukana muutoissa

Tai vielä käytännöllisempää

Raamattu ja muuttumisen kokemusasiantuntijat/ Raamattu ja muuttamisen kokemusasiantuntijat

Olen kokenut, että meidän lähetystyöntekijöiden elämä ja arki on ollut todella jatkuvaa muutosta. Kun yhdestä asiasta selvisi, seuraava oli jo tuloillaan. Tiedän, että emme me enää kovin erikoista joukkoa nyky maailmassa ole, mutta kyllä meilläkin on ollut selittämistä, miksi emme pysyneet suloisessa Suomessamme.

Puhuessamme ja saarnatessamme usein ainoat stabiilit asiat olivat Jumalan rakkaus ihmisiä kohtaan ja Jeesuksen ristinkuolema puolestamme. Elämän esimerkkejä ei voinut löytää automaattisesti.

Käytin usein puhuessani sanontaa, että sisältä olemme samanlaisia, vaikka ulkoisesti olemmekin omien perinteidemme väkeä. Jos halusimme seurata Jeesusta, aika ja paikka ratkaisivat muodot. Se oli luvallista ja ihan hyvä juttu. Lähetystyöntekijät tarvitsivat elämänsä arviointia omin kriteerein. On ollut hyvä, että rakkaus on kuitenkin peittänyt virheemme, se Rakkaus, josta Raamattu puhuu. Muutoksessa elävät tuntuvat tarvitsevan rakkautta muita enemmän. Emme me muuttuneet pyhiksi, valitettavasti. Raamatun lupaama armo oli tarpeen. Se sanoma kesti paikan ja kulttuurin muutokset.

Vaikka paluustamme on jo yli kaksikymmentä vuotta, seurakuntiemme uusi nuori tiedottaja halusi vielä kaksi viikkoa sitten tulla tekemään henkilöhaastattelua minusta seurakuntalehtemme. Oletan, että häneltä on tulossa joku sarja tietyistä ihmisistä. Samalla hän varmaan ajatteli saavansa sellaista käytännön tietoa, jota tiesi tarvitsevänsä työssään. Tuon toimittajan kanssa syntyi yllättäen läheinen yhteys. Hän, näyttelyissäkin esiintynyt kuvaaja, otti minusta mielenkiintoisen kuvan:

Istuin vanhassa kunnostetussa pormestarintuolissamme, lapsuudenkodissani, johon olin muuttanut vuonna 1950, ja yllätyksekseni hymyilin rennosti kuvaajalle, joka oli koonnut vierellä olevalle pikkupöydälle kokoelman erilaisia ja erikokoisia norsujamme. Niitä hän oli huomannut kirjahyllymme päällä. Jalkojeni juureen hän oli asetellut thairummun, joka sekin on asustellut tuon saman hyllyn päällä. Kuvassa vasemmalta tuleva valo oli hämärämpää, kuin sumua, ja sen katveessa olevat tavarat olivat kuin sumuverhon takana, kuitenkin vielä selvästi tunnistettavissa.

Luin kuvaa lahjana. Vastanotin sen viestin. Se kertoi minulle näin: Thaimaan tavarat ja kaikki ne vuodet siellä ovat parhaillaan häipymässä sumuverhon taakse. Niin tapahtuu meillekin. On enää vain yhden muutoksen aika. Pian mekin lähdemme, oman sumuverhomme taakse. Elämämme suurin muutos on edessä. Uskomme mukaan, meitä siellä jossain jo odotetaan.

Muutot ovat saaneet aikaan sen, että emme oikeastaan ole koskaan olleet kotoisin mistään, tai olemme olleet kotoisin vaikka mistä.

Toisaalta, saattaa olla, että me lähetystyöntekijät olemme voineet omalla elämällämme korostaa sitäkin, että Jumalan lapsi pysyy hänen lapsenaan ulkonaisista olosuhteista huolimatta. Siis, yhteinen kotimme olikin taivaassa, ei Thaimaassa

Eläkeläisenä sitä vain ihmettelee, mihin kaikkeen onkaan ryhtynyt, mitä kokenut, mihin onkaan kyennyt ja mihin ei. Ja kuitenkin, suuri lähettäjämme oli meidät kutsunut, varustanut, siunannut ja hoitanut. Niin tapahtuu, Raamatun mukaan, maailman loppuun asti. Hurjat näkymät.

Jokaisella meistä on oma tarinamme. Mitä. Missä. Milloin. Miksi.

Olen aina välillä miettinyt omaa historiaani. Olen sodan jälkeen syntynyt karjalaisen evakkoperheen lapsi. Lähteä oli pitänyt, tahtoa tai intoa ei oltu kysytty. Kolmevuotiaana veljeni joutui jättämään kotinsa ja liittymään ohikulkevaan joukkoon äitinsä pyörän tarakalla, tuntemattomaan. Isäni lähti sotaan, tuntemattomaan. He säilyivät, muuttivat ja muuttuivat. Minä, sodan jälkeen syntyneenä opin jo pienestä pitäen liittämään iltarukoukseen sanat: Anna rauha koko maailmalle. Ihmettelin, kun kaikilla kavereilla ei rukouksessaan tuota lausetta ollut.

Meidän perhe lähti Thaimaahan 1979. Muuttamisen motiivina oli Raamatun lähetyskäsky ja siitä syntynyt lähetysnäkömme. Aika yksinkertainen ja selväviivainen juttu. Me muutimme ja muutuimme.

Jo omassa perheessämme olemme kasvaneet eri taustoilla:

Miehen kotitalo on ollut sukupolvia samassa kylässä. Saman pitäjän joen rannassa on pylväessä merkki siitä, millä korkeudella joen vesi oli, kun esi-isä Stupilan Mikko saapui paikkakunnalle 1600-luvulla. Mikon perillisiä hyppää esiin siellä täällä perheemme historiassa. Heissä on myös paljon tunnustavia kristittyjä.

Minun lapsuusperheeni historia sisältää naapurivaltion aiheuttamia pakkomuuttoja ja ainaisen koti-ikävän koti-Karjalaan. Historiasta löytyy sieltäkin tietoja paikalleen siirtyneistä esi-isistä jo vuosisatojen takaa.

Ja me muuttaneet ja muuttuneet tässä huoneessa tänään. Me annoimme lapsillemme mallin aina uudelleen ja uudelleen irtautua vanhasta ja aloittaa alusta uudessa tilanteessa, usein uudessa paikassa, uudessa kodissa. Vaikka me vanhemmat koimme palanneemme vanhaan, entisiin kuvioihin eri työkausina ja niiden välillä, kasvavat lapsemme palasivat usein uuteen. Eivät sylilapsi, pikkulapsi, koululainen ja murrosikäinen useinkaan koe palaavansa entiseen, kummassakaan kotimaassaan. Kuinka paljon se on turvallisuuden tunteeseen vaikuttanut, emme osaa sanoa. Osasimmekohan me oikein välittää jälkikasvulle sitä, mikä oli sellainen Jumala, joka vaati heitäkin muuttamaan ja muuttumaan

Toisaalta, monet muutkin kuin lähetystyöntekijät ovat muutoksen kokijoita. Yhä enemmän heitä/meitä on.

Näissä elämänkohtaloissa tärkeäksi on tullut sana muuttumattomasta Jumalasta. On joku jossain, joka hallitsee tilanteet silloinkin, kun me olemme eksyksissä.